

ZAVJETOVANJE U FSR-U (liturgijski vidik)

Braća i sestre, koji su pozvani i koji su odabrali franjevački život u svjetovnome bratstvu, polažu svoje zavjete za posebnoga slavlja prema Obredniku FSR-a. Takvo slavlje predstavlja temeljni događaj u zavjetovanju i istovremeno čini dijaloški uvod u odgovoru na Božju akciju.

Zavjetovanje je milost i dar Duha Svetoga. Zato u uvodnim napomenama Obrednika čitamo uputu: »Obrednik FSR-a mora u svakom narodu i u svakoj kulturi na prikladan način očitovati dar Duha kao i odluku za provođenje evanđeoskoga života koji je vlastiti FSR-u.»

Zavjetovanje se ostvaruje Božjim zahvatom, ali kako Bog uvijek djeluje preko Krista, a danas Krist živi i djeluje preko Crkve, slijedi da je zavjetovanje istovremeno djelo i Krista i Crkve, to jest, cjelokupnoga Tijela Kristova, glave i članova. Konstitucije (42,1) zavjetovanje definiraju «svečanim crkvenim činom», a Obrednik u uvodnim napomenama (13) izjavljuje da je «zavjetovanje po svojoj naravi javni i crkveni čin».

Zavjetovanje i bratstvo

Vezano uz činjenicu da je zavjetovanje po svojoj naravi crkveno djelo, čin Crkve i Krista postavlja se pitanje kako se i u kome otkriva i očituje djelo Krista i Crkve?

Pod pojmom Crkve Obrednik podrazumijeva konkretnu liturgijsku zajednicu, koju sačinjava puk i zajednica braće i sestara, odnosno mjesno bratstvo FSR-a.

Mjesno bratstvo ponajprije očituje nazočnost i djelovanje Crkve u zavjetovanju, zato je i «zavjetovanje po svojoj naravi javni i crkveni čin» te ga treba «slaviti uz prisustvovanje bratstva». (Obrednik, Napomena,13) Mjesno bratstvo: »postaje osnovnom stanicom cijeloga Reda i vidljivim znakom Crkve koja je zajednica ljubavi». (Pravilo, 22) Zato mjesno bratstvo jest i mora biti stvarno crkveno ognjište, okupljalište braće i sestara na euharistijsku gozbu.

Snagom ovoga unutarnjeg razloga, svjetovni franjevci «u bratstvu okupljeni i duhom sjedinjeni s cijelim Božjim narodom, slave otajstvo spasenja, koje nam je objavljeno i priopćeno u Kristu, molitvama, zahvaljivanjem i obnavljanjem naših životnih obećanja». (Obrednik, Napomene,3)

Iz tog se razloga zavjetovanje polaže pred okupljenim bratstvom koje prima molbu kandidata, zahvaljujući Ocu za novoga člana, ujedinjujući svoje molitve Ocu kako bi Duh Sveti dovršio djelo upravo započeto.

Ucjepljenje/uključenje

Zavjetovanjem se kandidati «ucjepljuju», «utjelovljuju» u Franjevački svjetovni red (inkorporacija Reda). Ono dakle uključuje životno uključenje u istu duhovnu obitelj. Uvodne Napomene Obrednika (14), govoreći o naravi zavjetovanja u FSR-u, govore da ono izražava «pripravnikovo pouzdanje koje ima pomoć u Pravilu FSR-a i u bratstvu. Pripravnik osjeća da ga vodi i da mu pomaže od Crkve odobreno Pravilo FSR-a te se raduje što sudjeluje na putovanju evanđeoskog života s mnogom braćom od koje može nešto primiti i kojoj može nešto dati. Uključen u mjesno bratstvo, koje je stanica Crkve, dat će svoj doprinos za razvoj cijele Crkve».

Iz gore navedenog izdvajamo dvije bratske vrijednosti zavjetovanja u FSR-u:

1-povjeravanje ili predaja kandidata bratstvu

Zavjetovanjem se uspostavlja svojevrsni savez između braće i sestara, koji se ne smije nikada razvrći. Svetost zavjetovanja, kojim se uspostavlja trajna obveza vjernosti Bogu ima bitne bratske odjeke koje treba živjeti u svjetlu «saveza sklopljenog s Bogom».

2-uključenje u mjesno bratstvo

i preko njega u cjelokupni Franjevački svjetovni red. Stvarnost slavljenja zavjeta naznačuje ucjepljenje u živo tijelo tako da zavjetovani i bratstvo postaju jedno.

Službenici u slavlju zavjetovanja

1-Kandidati, zavjetujući se obećavaju da će živjeti na evanđeoski način. Kandidati moraju biti kršteni, potvrđeni i zavjetovanje je slijedeći spasonosni događaj za njih. O povezanosti ovih događaja u Obredniku piše: »Po krštenju ste postali članovi Božjeg naroda, u potvrdi ste ojačani novim darom Duha da životom i riječima budete Kristovi svjedoci; hoćete li se s Crkvom čvršće povezati i raditi na njezinoj trajnoj izgradnji i njezinu poslanju među ljudima?» (Obrednik, II 29c)

2-Mjesni ministar

Konstitucije i Obrednik jasno naglašavaju: »Zavjetovanje prima ministar mjesnog bratstva ili njegov delegat u ime Crkve i FSR-a.»(Konst.42,3) I: «Crkva po svećeniku i ministru koji predstavlja bratstvo prihvaća obećanje i zavjetovanje onih koji obećavaju život i opsluživanje Pravila FSR-a.» (Obrednik 9)

3-Svećenik

Obredu zavjetovanja predsjedava svećenik kao svjedok Crkve i Reda. Događaj zavjetovanja ima sakramentalnu narav, tako da svjedočenje svećenika naglašava sakramentalno i posvećujuće značenje. U slavljenju obreda zavjetovanja svećenik ima ulogu jamca. Njegova uloga je i da postavlja pitanja i prima odgovore kandidata, jer baš preko njega Crkva želi steći sigurnost da kandidati znaju i prihvaćaju značenje zavjeta i nakanu da ih žive.

Zato zavjetovanje u FSR-u treba potvrdu od crkvene strane. I ta potvrda spada na svećenika, koji nakon što su kandidati izrekli obrazac zavjetovanja, zaključuje: «U ime Crkve potvrđujem vaša obećanja!» (Obrednik, II, 33)

Svećenik u slavlju zavjetovanja ima trostruku ulogu:

- svjedoka, koji nazočnošću potvrđuje da se radi o crkvenom činu
- jamca, koji osigurava Crkvi prikladnost kandidata i
- onoga koji potvrđuje i u ime Crkve odobrava obećanja.

Zavjeti ili obećanja u FSR-u

(teološki vid)

Obrazac zavjetovanja u FSR-u, prema Obredniku (II, 31) glasi: «Ja, NN., jer mi je Gospodin udijelio ovu milost, obnavljam svoja krsna obećanja i posvećujem se službi njegova kraljevstva.» Prethodno, u uvodnim Napomenama Obrednika (14,a) čitamo: «Ovo je narav odluke o provođenju evanđeoskog života: -obnova posvećenja i obećanja zadanih prigodom krštenja i potvrde.

Što znači pojam «posveta» prema Obredniku?

Pojmom «posveta» se naglašava čovjekova obveza i zauzimanje da samoga sebe posveti Bogu. Po sebi je jasno da osobe koje se zavjetuju to čine u punoj slobodi, dakle i pri punoj svijesti, daruju se i žrtvuju Gospodinu.

Pod tim je vidom zavjetovanje čin kojim se neka osoba stavlja u ruke Bogu i prepušta njemu, s tim da od tog trenutka sebi više ne pripada, već Gospodinu, bezuvjetno, njemu stavljena na raspolaganje. Snagom toga čina osoba postaje Božje vlasništvo, zato i «sveta».

Za zavjetovanika «posvetiti se» je određen zadatak, obveza života, cijeloga života, da se živi Evanđelje na način sv.Franje, ostajući ipak u svjetovnome stanju.

Vrijednosti zavjetovanja u FSR-u

U crkvenim dokumentima redovito se rabe izrazi «obećanje», «odluka» a ponajviše «profesija=zavjetovanje», a isto tako i u Pravilu, Konstitucijama i Obredniku FSR-a. Svjetovni franjevci tijekom stoljeća su postepeno preuzeli uporabu redovničke «profesije» (zavjetovanja), kako bi time naznačili zauzetost evanđeoskog života prema odobrenom Pravilu. Kada govorimo o FSR-u značenje izraza «profesija» obuhvaća područje koje se odnosi na zauzetost potvrđenu svečanim i javnim ugovorom s Bogom i Crkvom, zauzetost da će se kršćanski poziv živjeti na evanđeoski način, po primjeru sv.Franje.

Obećanje evanđeoskog življenja

Zavjetovanje se prvotno shvaća kao osobna obveza. To je životna, egzistencijalna i konkretna obveza: radi se o životu u cijelosti zauzetom Evanđeljem. Zato, od zavjetovanja nadalje Evanđelje na unutarnji način određuje život svjetovnog franjevca i obvezuje ga na njegovo opsluživanje. Zavjetovanje dakle uključuje «volju: živjeti u svijetu i za svijet». (Obrednik,14,b)

Po primjeru sv.Franje

Nije slučajnost što se naglašava kako svjetovni franjevci nastoje živjeti evanđelje «poput sv.Franje i pomoću Pravila koje je Crkva potvrdila» (Pravilo,2). Zavjetovanje u FSR-u ima ovo unutarnje usmjerenje: živjeti Evanđelje posredovano nadahnućem i iskustvom Franje Asiškoga, koji ga je već od početka svoga obraćenja uzeo kao normu svojega života i djelovanja. Franjina nakana je bila jednostavno se vratiti Isusovu Evanđelju, povratak Radosnoj vijesti. Zato je svako franjevačko zvanje nužno evanđeosko-franjevačko zvanje, ne u smislu da bi Franjino iskustvo imalo namjeru zamijeniti Evanđelje, već u smislu njegova posredovanja da ga učini prepoznatljivim u svojem životu. Za sve se franjevce, dakle, radi o tome da nasljeđuju Franjin primjer i da poput njega ne poznaju drugog pravila ni oblika života osim Isusova Evanđelja.

Na kraju možemo zaključiti ovo: svjetovni franjevci ne polažu zavjete poput redovnika, već je ispravnije reći da razvijaju program života franjevaca u svijetu, živeći po Pravilu i Konstitucijama. Ti im dokumenti predlažu način života u skladu s Evanđeljem, način življenja evanđeoskih savjeta, kako bi i oni, na svoj način i u vlastitu staležu, bili poslušni, siromašni i raspoloživi za ljubav.

Preuzeto iz predavanja fra Ljudevita Maračića „Zavjetovanje u FSR-u“ (Vukovar, 2007) iz Zbornika radova s tematskih susreta trajne formacije u FSR-u (2010).